

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка

МАТЕРІАЛИ

**ЗВІТНИХ НАУКОВИХ КОНФЕРЕНЦІЙ
ФАКУЛЬТЕТУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ**

Львів
ЛНУ імені Івана Франка
2020

УДК [378.096:37.0](06)
ББК 74.58я431
М 34

*Рекомендовано до друку
Вченою радою факультету педагогічної освіти
Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол № 5 від 17 грудня 2019 року)*

Відповідальний за випуск *Дмитро Герцюк*

М34 **Матеріали звітних наукових конференцій факультету педагогічної освіти. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. – Вип. 5. – 195 с.**

Подано матеріали звітної наукової конференції факультету педагогічної освіти, яка відбулась 05 лютого 2020 року. Наведено результати науково-педагогічних досліджень викладачів, аспірантів і здобувачів факультету за 2019 рік.

УДК [378.096:37.0](06)
ББК 74.58я431

© Львівський національний університет
імені Івана Франка, 2020

НАУКОВА РОБОТА ФАКУЛЬТЕТУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ У 2019 РОЦІ: ЗДОБУТКИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Дмитро Герцюк,
*декан факультету педагогічної освіти, кандидат педагогічних наук,
доцент*

Організація наукової роботи на факультеті педагогічної освіти у 2019 році була означена як пріоритетний напрямок його діяльності.

До суттєвих наукових здобутків віднесемо передусім розширення участі факультету у розробці держбюджетної тематики. У звітному році науковцями кафедри спеціальної освіти та соціальної роботи розроблялися дві наукові теми.

У результаті виконання НДР «Розробка технологій психолого-педагогічного супроводу дітей із спектром аутистичних порушень у спеціальній та інклюзивній школі» під науковим керівництвом проф. Островської К. О. і групи викладачів – доц. Лободи В. В., доц. Андрейко Б. В., доц. Сайко Х. Я., доц. Качмарик Х. В., ас. Дробіт Л. Р., ас. Породько М. І. обґрунтовано та експериментально встановлено основні аспекти формування соціальних компетентностей у дітей зі спектром аутистичних порушень; проведено оцінку ефективності психологічного супроводу дітей з аутизмом в умовах дошкільної та шкільної освіти; розроблено програми соціальних тренінгів та підвищення кваліфікації фахівців, які передбачається включити у шкільну освіту для підвищення соціальної компоненти змісту освіти дітей з РСА.

У результаті виконання НДР «Розроблення технологій психотерапії, реабілітації та професійної орієнтації учасників операцій Об'єднаних сил та вимушено переміщених осіб» під науковим керівництвом проф. Островської К. О. і групи викладачів – доц. Сулятицького І. В., доц. Сікорської Л. Б., доц. Андрейко Б. В., проф. Островського І. П., доц. Ковного Ю. Є., доц. Сайко Х. Я., доц. Музичко Л. Т. розроблено та апробовано методи і технологічна карта психолого-медико-педагогічної діагностики симптомів посттравматичного стресового розладу постраждалих воїнів ООС і внутрішньо переміщених осіб з зони ООС.

У межах робочого часу викладачів на факультеті педагогічної освіти виконувалося 5 тем.

1. *Науково-педагогічні та організаційно-дидактичні засади професійного розвитку майбутніх фахівців у системі вищої освіти України: історичні ретроспективи, зарубіжний досвід, інноваційні*

<i>Наталія Джура.</i> Організація екоосвітньої діяльності для сталого розвитку у закладах дошкільної освіти.....	54
<i>Марія Дзіковська.</i> Роль самостійної роботи студентів-хіміків у процесі формування професійної компетентності.....	56
<i>Людмила Кобилицька.</i> Паремії як чинник морального виховання дошкільників та молодших школярів.....	57
<i>Леся Кос.</i> Використання ідей Софії Русової у національно-патріотичному вихованні дошкільників: краєзнавчий аспект.....	59
<i>Світлана Кость.</i> Міжкультурна компетентність як одна зі складових ефективності фахової діяльності педагога закладу дошкільної освіти.....	62
<i>Мар'яна Лах.</i> Застосування інформаційно-комунікативних технологій у процесі вивчення англійської мови.....	65
<i>Світлана Лозинська.</i> Упровадження здоров'яформувальних технологій в практику роботи закладу дошкільної освіти.....	67
<i>Олена Писаревська.</i> Становлення та структура педагогічної системи стратегічної комунікативної підготовки майбутніх юристів-міжнародників в університетах Франції.....	70
<i>Марія Прихід.</i> Рівень сформованості інформаційної гігієни педагога як фактор збереження психічного здоров'я здобувачів освіти ЗДО.....	72
<i>Неля Сірант.</i> Естетичне виховання в системі всебічного гармонійного розвитку особистості.....	74
<i>Анна Собчук.</i> Упровадження інклюзивної освітньої моделі з активним залученням сімей і громад у практику початкової загальноосвітньої школи: польський досвід.....	77
<i>Ольга Табака.</i> Використання художньої літератури у просторі сучасної дошкільної освіти.....	80
<i>Богдана Турко.</i> Основні аспекти підготовки майбутніх фахівців у галузі спеціальної освіти до професійної діяльності в інклюзивному освітньому середовищі.....	82
<i>Ігор Буцак.</i> Оцінювання сформованості цифрових компетентностей студентів під час педагогічної практики.....	85

СЕКЦІЯ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВИТИ ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

<i>Віра Корнят.</i> Сучасні виклики професійної орієнтації дітей та молоді.....	87
<i>Ірина Субаїшевич.</i> Дослідження установок студентської молоді до сімейного життя.....	89
<i>Катерина Островська, Ігор Островський.</i> Особливості застосування травматерапії у роботі з військовослужбовцями із зони ООС.....	92

<i>Мирон Островський.</i> Психотерапія в контексті професійного вигорання.....	95
<i>Христина Сайко.</i> Особливості ставлення до дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному просторі.....	98
<i>Лариса Кальченко.</i> Формування усвідомлення батьківства студентської молоді за допомогою соціально-просвітницького тренінгу.....	102
<i>Богдана Андрейко.</i> Емоційні стани батьків в структурі стадій переживання та адаптації до народження дитини з особливими потребами.....	107
<i>Ольга Ферт, Ярина Заньчак.</i> Особливості залучення дітей з порушеннями розвитку в інклюзивний освітній процес.....	110
<i>Ольга Ферт, Ганна Козут.</i> Особливості уваги у дітей 6-8 річного віку із ЗПР та типовим розвитком в умовах інклюзивного освітнього середовища.....	111
<i>Станіслава Матвієнко, Юрій Матвієнко.</i> Неврологічні та генетичні проблеми гіперактивних розладів та дефіциту уваги у дітей (ГРДУ).....	113
<i>Ольга Столярик.</i> Стратегії соціальної підтримки сімей, що виховують дітей з аутизмом.....	114
<i>Лілія Дробіт.</i> Технології роботи з мотивацією у дітей з розладами спектру аутизму.....	117
<i>Христина Качмарик.</i> Психологічна підтримка в контексті психологічного супроводу дітей з аутизмом.....	121
<i>Мар'яна Порождько.</i> Особливості функціонального стану та рівня здоров'я дітей дошкільного віку з аутистичним спектром порушень.....	124
<i>Олена Буцак.</i> Особливості корекційної роботи дітей з анартрією.....	126
<i>Вікторія Лобода.</i> Перспективи застосування систем електронного навчання для розвитку персоналу.....	128
<i>Іван Сулятицький, Анастасія Порожнява, Вікторія Хомішин.</i> Соціопсихологічні кадастри конкурентності навчальної установи.....	131
<i>Леся Сікорська.</i> Основні напрямки у виховній та психолого-педагогічній роботі у вищій школі при підготовці фахівців сфери спеціальної освіти.....	135
<i>Зоряна Фалинська.</i> ТРВЗ-технології у підготовці магістрів спеціальної освіти.....	139
<i>Марія Верхоляк.</i> Теоретико-практична підготовка соціальних педагогів до гувернерської діяльності в умовах парадигми соціальної роботи.....	142
<i>Ольга Кос.</i> Незвичайна професія «лікарняний клоун».....	144

2. *Копанська О.* Тенденції змін в освітній політиці Польщі в період вступу до Євросоюзу. Вісник Львівського університету. Серія: Педагогіка. 2008. Вип. 24. С. 225–231.

3. *Павленко В. В.* Впровадження інклюзивної освіти в Польщі та Україні. Навчання та виховання дітей з особливими освітніми проблемами: теорія та практика: зб. праць. Житомир: ЖДУ, 2016. С. 25–30.

4. *Софій Н. З., Найдя Ю. М.* Концептуальні аспекти інклюзивної освіти. Інклюзивна школа: особливості організації та управління: навч.-метод. посіб. Київ, 2007. 128 с.

ВИКОРИСТАННЯ ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ У ПРОСТОРІ СУЧАСНОЇ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Ольга Табака,

асистент кафедри початкової та дошкільної освіти

Сучасні цілі дошкільної освіти орієнтують педагогів на виховання повноцінної, духовно-моральної, творчої особистості, яка навчається пізнавати світ і себе у ньому. Базовий компонент дошкільної освіти підкреслює діяльнісний підхід в організації освітнього процесу, у якому дитина є активним дослідником світу довкілля, знань, духовних істин, людських взаємин. Такий підхід покликаний формувати цілісну картину світу, сприяти становленню світогляду дошкільнят, а також допомогти їм набувати життєво необхідних компетентностей. О. Кононко, Т. Піроженко, К. Крутій, Н. Баглаєва, Е. Белкіна та ін. зазначають, що головною метою педагога ХХІ сторіччя є сприяння свідомому та діяльному буттю дошкільника, розвиток у нього самосвідомості, самобутності та самодіяльності, виховання ціннісного ставлення до світу [1, с. 8].

В усі часи на допомогу педагогам у вирішенні найважливіших завдань освіти приходила художня література. На жаль, в інформаційно-комп'ютерному просторі ХХІ століття твори художньої літератури втратили свою особливу роль у надважливих питаннях освіти та виховання. Сьогодні їм відводиться дедалі менше часу в освітньому просторі дошкільця [2, с. 7].

Педагоги, психологи (К. Ушинський, С. Русова, Л. Виготський, О. Запорожець, Н. Карпинська, А. Богуш та ін.) неодноразово підкреслювали вагомe значення літератури у формуванні світогляду дошкільника, вихованні високодуховних якостей, відповідального

ставлення до слова, мови, розвитку мислення, уяви, збагаченні емоційної сфери.

Проте численні теоретичні дослідження та експерименти зазначають, що освітнє, виховнє та розвивальнє значення художньої літератури залежить від правильного вибору книжки та можливе лише за осучаснених способів використання в освітньому процесі [3, с. 4]. Інна Кіндрат, нагадуючи вислів Сенеки про те, що «користь не від багатьох, а від хороших книжок», спонукає педагогів уважно добирати твори для сучасних дітей. Розглядаючи художнє слово як засіб формування світогляду дитини, під час добору літературних творів для дошкільнят І. Кіндрат та її однодумці пропонують дотримуватися таких принципів:

- зв'язок тематики із життям та інтересами дітей;
- динамічність розгортання сюжету;
- чітка структурно-композиційна організація тексту.

Н. Гавриш зазначає, що в організації сучасного освітнього процесу звична практика проведення занять з ознайомлення з художньою літературою має змінитися на більш мобільні, різноманітні способи презентування, осмислення й проживання дітьми літературних творів. Педагог націлює на розробку технологій планування і проведення занять інтегрованого типу на основі чи із застосуванням літературних творів. Окрім того, урізноманітнення способів потребує ознайомлення дітей з художнім словом поза межами занять. Н. Гавриш вважає, що застосування єдиної методики ознайомлення з художніми творами не дає можливості повноцінно здійснити літературознавчу пропедевтику, розв'язувати різноманітні завдання літературного, інтелектуального, мовленнєвого, особистісного розвитку дітей, формування їхньої соціальної компетентності тощо. На думку Н. Гавриш, у кожному випадку для забезпечення максимального педагогічного впливу художнього твору слід вибудовувати специфічну партитуру заняття, добирати доцільні методи і прийоми роботи саме з цим текстом [4].

Отож, художня література у сучасному закладі дошкільної освіти повинна бути серед провідних засобів роботи з дітьми. І наголосимо, що саме творчий педагог зможе зреалізувати важливі завдання дошкільної освіти через мистецтво слова.

1. Базовий компонент дошкільної освіти / Науковий керівник: А. М. Богуш, дійсний член НАПН України, проф, д-р пед. наук; Авт. кол-

в: Богущ А. М., Беленька Г. В., Богиніч О. Л., ... Якименко Л. Ю. – К., 2012. – 26 с.

2. Гавриш Н. Смилоутворення як запорука успіху / Н. Гавриш // Дошкільне виховання. – 2008. – № 10. – С. 5–7.

3. Гавриш Н. Казкові стежиночки / Н. В. Гавриш, С. О. Бадер, О. О. Стаєнна. – Київ: Генеза, 2017.

4. Гавриш Н. Художня література в освітньому процесі: сучасні технології / Н. Гавриш // Дошкільне виховання. – 2011. – № 2. – С. 4–9.

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Богдана Турко,

аспірант кафедри початкової та дошкільної освіти

Україна, завдяки реформуванню освіти, здійснює процес кардинальних змін з боку освітньої політики щодо дітей із особливостями психофізичного розвитку, активізується пошук способів і засобів удосконалення професійної підготовки педагогів до роботи з учнями з особливими освітніми потребами.

Запровадження інклюзивної освіти вимагає від закладів освіти, які здійснюють професійну підготовку студентів за спеціальністю 016 «Спеціальна освіта» пошуку все нових підходів та ідей вдосконалення цього процесу. Підготовку фахівців для роботи з дітьми з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивної освіти усі заклади вищої освіти мають реалізувати за напрямом формування професійної компетентності спеціальних педагогів, адже вони визначають і реалізують зміст і методику колекційної, навчально-виховної роботи з учнями та узгоджують дії всіх спеціалістів психолого-педагогічного супроводу в інклюзивному освітньому просторі.

Система підготовки кадрів реформується з урахуванням прогресивних світових тенденцій і характеризується інноваційною стратегією: від інституціалізації до інклюзії. Інноваційна методологія такого реформування заснована на принципах дитиноцентризму, що передбачає виявлення задатків кожної особистості з проблемами в розвитку, створення умов для їх успішної самореалізації в житті. Інноваційний курс розвитку спеціальної освіти – створення освітнього середовища дітям із особливими освітніми потребами шляхом упровадження інклюзивної форми навчання – не тільки змінює освітню

парадигму, а й зумовлює зміну парадигми підготовки педагогічних фахівців. Наукові дослідження доводять, що важливим засобом забезпечення якості освітніх послуг у системі інклюзивної освіти має стати випереджальна модифікація змісту підготовки кадрів [2, с. 93].

Вчений А. Шевцов, досліджуючи зазначену проблему вказує на «необхідність підготовки нових спеціалістів широкого профілю ортопедичного та реабілітаційного напрямку», наголошуючи, що фахівці в цій сфері повинні пройти спеціальну підготовку до роботи з дітьми з особливими освітніми потребами різних нозологій, володіти основами сурдопсихології, тифлопсихології, логопедії, корекційної психопедагогіки, фізичної реабілітації тощо. Науковець стверджує, що з такою підготовкою студент може працювати в майбутньому логопедом, дефектологом, вихователем, асистентом учителя загальноосвітніх навчальних закладів з інклюзивною формою навчання [4, с. 18].

Сутність універсальності підготовки спеціальних педагогів полягає в тому, що тільки відповідно до нозологій здійснюється підготовка фахівців, яка охоплює всі вікові категорії дітей. Студенти опановують знання зі спеціальної дидактики, методики виховання та навчання з урахуванням лише одного з видів психофізичних порушень [1, с. 312].

Комплексний аналіз основних аспектів організації професійної підготовки фахівців у галузі спеціальної освіти у контексті Нової української школи доводить доцільність і своєчасність дослідження проблеми та, як зазначає науковець О. В. Мартинчук, дозволяє виділити низку наявних суперечностей між:

- конкретними інноваційними кроками, які здійснюються наразі у контексті реформування освітнього простору відповідно до Концепції Нової української школи, та реальним станом забезпечення підготовки фахівців;

- новим суспільним запитом до компетентності спеціальних педагогів у сфері інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами у контексті соціально-інклюзивної моделі в освіті та недостатнім урахуванням цього факту у процесі професійної підготовки студентів зі спеціальності «Спеціальна освіта»;

- наближенням системи надання освітніх послуг дітям в інклюзивному освітньому середовищі до світових стандартів та відсутністю цілісних наукових досліджень з проблеми професійної підготовки спеціальних педагогів до професійної діяльності;

- об'єктивною необхідністю створення у закладі вищої освіти інноваційної практико-орієнтованої системи підготовки майбутніх фахівців зі спеціальної освіти до професійної діяльності та не